

Sahakyan, My Family: Samatya Sahakyan Choir

Şekil 1.
Sahakyan Korosu.

Ailem Sahakyan: Samatya Sahakyan Korosu

Belgeselin
fragmanına
QR kodu
okutarak
ulaşabilirsiniz.

Erdil Onur Kocatürk*

* Yönetmen, bağımsız araştırmacı, onurkocaturk94@gmail.com

Yönetmen Director	Erdil Onur Kocatürk
Danışman Advisor	Selçuk Gürsoy
Proje Koordinatörü Project Coordinator	Deniz Çat
Görüntü Yönetmeni Director of Photography	Kenan Mezda
Kurgu Editing	Burak Dal
Ses Tasarımı ve Mix-Renk Sound Design&Mix-Color	PostBıyık
Hukuk Danışmanı Legal Advisor	Ekin Mukul
Yapım Production	Erdil Onur Kocatürk
Yapım Ülkesi Country	Türkiye/Turkey
Süre Length	53'
Yıl Year	2020

Ailem Sahakyan: Samatya Sahakyan Korosu, Samatya Surp Kevork Kilisesi Korosu / Sahakyan Korosu [Tbrats Tas] ile ilgili bir çalışmadır; mekân ve hafıza teması üzerine kurgulanan bir belgesel olma özelliğini taşımaktadır.

Belgesele konu Surp Kevork Ermeni Kilisesi, 11. yüzyıldan beri var olan bir kilisedir. İstanbul'un fethi sonrası 1461 yılında Bursa Ermenilerinin ruhani önderi Episkopos Hovagim'in, Fatih Sultan Mehmet tarafından İstanbul'a getirilerek Ermeni Patriği olarak görevlendirilmesi sonrasında Surp Kevork Kilisesi, bir süreliğine İstanbul Ermeni Patrikhanesi olarak hizmet vermiştir. Bu görevlendirme sonrasında imparatorluğun çeşitli bölgelerinde yaşayan; özellikle zanaatkârlık yapan Ermenilerin Samatya bölgesine yerleşim süreci başlamıştır. Bu anlamı ile kilise, Ermeni toplumu açısından

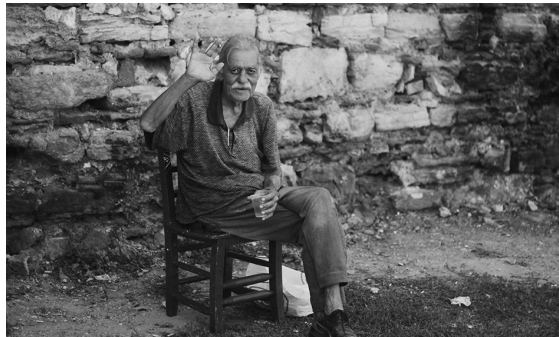
tarihi bir önem taşımaktadır. Keza Sahakyan-Nunyan Okulu da başta gelen Ermeni eğitim kurumlarından biridir. Kilise ve okul, yüzlerce yıl önce yazılan seyahatnamelere konu olduğu gibi çağdaş roman ve hikâyelerde de yerlerini almıştır. Samatya Surp Kevork Kilisesi Muganni Heyeti'nin ilk yazılı tüzüğü 1703 yılında oluşturulmuş ve akabinde heyet resmîyet kazanmıştır.

Geleneksel tek sesli kilise müziği, 19. yüzyıl sonlarında çoksesli müziğe dönüşmeye başlayınca, muganni heyetleri de korolar kurmaya başlamış; bu çerçevede Surp Kevork Kilisesi Muganni Heyeti 1938 yılında Sahakyan Korosu'nu kurmuştur. Koro, ismini, kilisenin bitişiğinde bulunan Sahakyan-Nunyan Okulu'ndan almıştır. Zamanla çoksesli Ermeni halk şarkılarını da seslendirmeye başlayan koro, Muganni Heyeti'nin resmîyet kazandığı tarihi esas alacak olursak 300 yıl, Sahakyan Korosu'nun kuruluş tarihini esas alacak olursak da 80 yıllık geçmişe sahiptir. Dolayısıyla, sadece dini müzikle sınırlı kalmayıp İstanbul'un seçkin salonlarında verdiği konserlerle Ermeni müziğini başarıyla temsil eden koro İstanbul'un en eski korolarındandır.

Şekil 2.
Film afişi.

Şekil 3. Ringo
Celal.

Şekil 4. Varujan
Abinin Çay Ocağı.

Şekil 5.
Gülsema ve Peruz
Teyze.

Belgeselin temel amacı Sahakyan Korosu'nun tarihsel ve sanatsal birikiminin bir bölümünü, bir dönemini belgelemek, gelecek nesillere aktarmak, Türkiye'ye ve dünyaya duyurmak olacaktır. Bu sayede belgesel, farklı inanç ve kültürlerin birbirlerini daha iyi tanımalarına ve birbirleriyle daha sağlam ilişki kurabilmelerine de vesile olacaktır.

Belgeselin ilhamı farklı inanç ve kültürlerin bir arada yaşadığı, mahalle kültürünün hâlâ ayakta kalmaya çalıştığı Samatya Mahallesi'dir. Samatya'da yaşayan farklı kültürlerden insanların anılarını, acılarını kayıt altına alarak toplumsal hafızayı diri tutmayı amaçladığım "Mahallem Samatya" isimli projem, *Ailem Sahakyan* belgeseli için bana ilham kaynağı olmuş ve cesaret vermiştir. Söz konusu proje, Samatya semt sakinlerinin semt yaşamına dair anılarını, acılarını ve sevinçlerini, gelecekte beklediklerini kayıt altına alarak aktaran bir "online belgesel serisi" denemesi olup projenin çekim sürecinde mahallede kurulan ilişkilerin bir sonucu olarak *Ailem Sahakyan: Samatya Sahakyan Korosu* belgeseli yapım ekibi oluşturulmuştur.

Mahallem Samatya Projesi ve akabinde *Ailem Sahakyan* belgeseli yapım süreçlerinde deneyimlediklerimiz, Sahakyan Korosu'nun yalnızca bir dönemini değil; koronun tüm tarihini, Ermeni müziği ve dinle ilişkisini işleyecek bir çalışmanın gerçek bir ihtiyaç olduğunu fark etmemizi sağladı. Belki de uzun versiyon bir Sahakyan Korosu belgeseli fikrinin tohumları atılıyordur şu anda, tıpkı Mahallem Samatya'nın *Ailem Sahakyan: Samatya Sahakyan Korosu* belgeseline ilham olması...

Ailem Sahakyan: Samatya Sahakyan Korosu belgeselinin çekim sürecinde, bir belgesel çalışmasının konusunun doğru seçilmesi kadar, çerçevesinin de doğru belirlenmesi gerektiğini öğrendim. Ön araştırma sonrası koro ile tanıştığım ve röportajlara başladığımda, planladığım süre ve kurgudan çok daha farklı bir ürünün ortaya çıkacağını fark ettim. Belgesel sinemanın diğer sinema alanlarından farkı, hayatın bu denli içinde oluşu ve bu sebeple de planlanandan çok daha zengin ve farklı bir sonuçla kurgu masasından kalkmamızı sağlaması sanırım.

Genç bir sinemacının ilk belgeselini çekme sürecinde karşılaşabileceği güzellikleri başlangıç için fazlasıyla deneyimlediğimi düşünüyorum. Ön araştırma, prova ve koro çekimlerinde birlikte olduğum, belgelediğim güzel insanlar, Sahakyan ailesi, benim ilk belgeselimi çekme sürecim dışında, hayata dair bambaşka deneyimler yaşamamı sağladılar. Sahakyan Korosu'nun tüm üyeleri, dile getirilmese de, koroda tuttıkları pozisyonla kendilerini ve işlevlerini bilen insanlar. Korist oldukları kadar, Sahakyan ailesinin ve onları var eden Ermeni toplumunun da birer parçası hepsi. Sahakyan Korosu bana "Hayatta ne olursan ol, bulunduğun pozisyonun, kim olduğunun, ne olduğunun farkında ol" dedirtti ve bulunduğun pozisyon ne olursa olsun hayatla/konumunla barışık olmam gerektiğini öğretti.

İzleyicilerine, üyelerinin "ikinci ailemiz" dediği, toplumu bir arada tutan benzerlikleri yanında farklılıklarının da olduğunu gösteren Sahakyan ailesini anlatan belgeselimiz, Mekanda Adalet Derneği desteği ile çekimlerini tamamladı; 2021 yılında festival yolculuğuna başlayacak. ■